

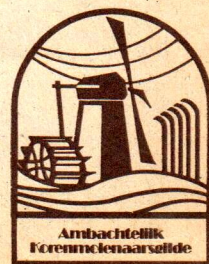
Foto's van het maken van kunststenen, gemaakt bij Kees in Leende. Zie het artikel over stenen in dit nummer.

'n Steentje bijdragen

Wil het Amb. Korenmolenaarsgilde voor de her-leving van wind- en waterkorenmolens écht iets betekenen, dan moet het alles doen aan het vastleggen van de kennis over het ambacht. Niet alleen dat natuurlijk, maar het is wel een van de heel belangrijke dingen. Ieder van ons weet hoe het gesteld is: de oude rotten zijn ook werkelijk in jaren oud. Vorige maand nog ontviel ons een goede molenmaker, Beckers. Met hem ging ook

weer een onschatbaar deel van ons technisch-weten heen.

Het is, dachten wij, een goede zaak om zo snel als mogelijk en verantwoord is te beginnen met het wereldkundig maken van wat aan kennis is vergaard. Over stenen bijvoorbeeld. In dit nummer vindt u daarvan een proeve. Op die manier dragen wij een steentje bij aan het voortbestaan van wat wij allemaal zo waardevol vinden.....

Al verscheidene keren hebt u kunnen lezen dat de uitgave van de eerste twee delen van de documentatie over historie en praktijk van het korenmolenaarsambacht binnen het kader van het projekt van Economische Zaken kan worden gerealiseerd.

Ook elders in dit nummer wordt daarover weer gesproken.

Het leek ons zinvol om u, bij wijze van voorproefje, kennis te laten maken met een hoofdstuk uit de tekst van Deel I; het hoofd-

stuk dat handelt over de historische ontwikkeling en de fabricage van kunst(molen)stenen.

De gegevens hiervoor zijn voor een belangrijk deel aangedragen door de bekende Wageningse molensteenfabrikant Reyer Rutgers. De foto's zijn beschikbaar gesteld door H. A. Kees uit Leende, die zich nu ook al weer de nodige jaren met de vervaardiging van kunststenen bezighoudt.

We zullen de tekst over een paar nummers van ons blad verdeelen. Een volgende keer komt het gedeelte dat handelt over stenen met een zacht bodemsel, tarwestenen, gatenstenen en diverse afwijkende systemen.

Mochten er lezers zijn die opmerkingen of aanvullingen hebben, of die historisch afbeeldingsmateriaal bezitten, dan houden wij ons daarvoor graag aanbevolen.

Molenstenen. Scherpsels. De techniek van het scherpen.

Dokumentatie over de historie en de praktijk van het molenaarsambacht

Omstreeks 1895 deed iets nieuws zijn intrede op de molens. De techniek kwam de natuur te hulp. In Duitsland en Oostenrijk werden de eerste kunstmolenstenen vervaardigd en langzamerhand zag men ook hier in het land een enkele kunststeen in gebruik komen, voornamelijk van de Firma Joseph Trapp te Pilsen (Bohemen). Die eerste, geïmporteerde kunststenen werden hier te lande dan ook wel "Oostenrijkers" genoemd.

Er werd over geroepen, dat deze stenen zeer fijn maalden, en bijna niet gescherpt zouden behoeven te worden in tegenstelling met de blauwe natuursteen, die men soms twee maal per week moest scherpen. Toch stond het merendeel van de molenaars zeer wantrouwend tegenover de nieuwe indringer.

Dit veranderde, toen het mogelijk bleek om op een oude natuursteen een laagje van het nieuwe materiaal te leggen. Aan wijlen de Heer Lucas Manders van Drunen, die bekend stond als een der voorvechters van de molenaarsbond, komt de eer toe het zijne te hebben bijgedragen tot het populair maken van de kunststeen of liever gezegd: de kunstlaag. Voorjaar 1900 maakte hij bekend, dat hij op zijn molen te Drunen een kunstlaag zou leggen en nodigde iedere belangstellende molenaar uit daarbij tegenwoordig te zijn.

Ten aanschouwe van vele molenaars werd daar een der eerste kunstlagen gelegd en het zou blijken, dat een

ernstige concurrent voor de natuursteen zijn intrede had gedaan. Korte tijd daarna wilden vele molenaars ook eens een proef nemen met een laagje kunstmateriaal op een oude steen gestampt en na een paar jaar waren honderden kunstlagen in gebruik.

Er traden echter, zoals met alle nieuwe dingen, al spoedig ook nadelen aan het licht, zoals: loslaten van de kunstlaag of springen van de natuursteen. Deze nadelen werden al spoedig ondervangen, toen enige firma's (omstreeks 1902) nieuwe kunstmatige molenstenen gingen maken, geheel van kunststeenmateriaal vervaardigd. Deze bleken bedrijfszeker te zijn en vele voordelen te hebben boven de natuursteen. Toen ook de kwaliteit en de duurzaamheid, door de opgedane ervaring, gaandeweg werden verbeterd, deed langzamerhand de kunststeen op de meeste molens zijn intrede en raakte de natuursteen voor het malen van voedergraan geheel op de achtergrond. De samenstelling van de kunststeen toch kon geheel aangepast worden aan het beoogde maaldoel. Het scherpen, dat bij de natuursteen voor de molenaar bijna dagelijks werk was en veel 's avonds en 's-nachts moest geschieden, behoefde nu veel minder te geschieden en was bovendien in korter tijd gedaan.

MASSIEVE STENEN

De eerste jaren waren uitsluitend zg. massieve stenen in gebruik. Vanuit Frankrijk werden de onbewerkte

kwartsstukken geïmporteerd, dus hetzelfde materiaal waar de originele franse molenstenen van werden gemaakt. Deze stukken hadden een grillige vorm en werden met mokers tot korrels verkleind in de grofte van een halve centimeter tot een centimeter. Door het verkleinen van deze "bonken" kwarts verkreeg men kleinere delen kwarts met veel scherpe kanten.

Volgens de theorie moest men met het bindmiddel magnesite en chloormagnesium een veel gragere maallaag krijgen dan de originele franse molensteen. Om alle ergernissen verbonden aan het opbrengen van een kunstmaallaag op een oude steen te voorkomen was er maar één manier, zoals gezegd en wel een gehele molensteen te maken met een ballastlaag en een maallaag van hetzelfde materiaal. Dit bleek te voldoen en zo is de massieve kunststeen ontstaan.

In de loop der jaren werden steeds hogere eisen gesteld aan de molensteen en werd er gezocht naar hardere grondstoffen, die geschikt waren voor het doel malen.

Als eerste kwam naar voren: amaril. Dit is een natuurprodukt en wordt o.a. gevonden op Naxos. De eigenschap van amaril is: het schilfert af bij slijtage en er ontstaan steeds weer nieuwe scherpe kanten, die dus niet afronden. Deze amaril wordt heden ten dage nog steeds gebruikt in de fabricage van molenstenen. Een prima materiaal. Nadien kwam er weer een nieuw

produkt bij, wat geschikt is voor het malen en wel carborundum. Deze korrel heeft als eigenschap dat bij slijtage de korrel in hele kleine stukjes afbreekt en er ook weer nieuwe scherpe kanten ontstaan. De hardheid van dit materiaal ligt zeer dicht bij de hardheid van diamant.

Samenvattend gebruikt men voor de kunststeen de volgende grondstoffen:

1. **Kwarts.** Dit is dezelfde kwarts als van de franse steen, echter in fijne stukjes gebroken. Deze kwartskorrels worden gesorteerd in diverse korrelgrofte en van nummer voorzien. Voor de steenfabricage liggen deze nummers van 3 t / m 16. De laagste nummers zijn de grofste.
2. **Amaril.** Dit is een basaltsoort, uit de rotsen gehouwen, thans opblazen met dynamiet. Deze worden ook gebroken en op korrels gesorteerd. Voor de fabricage van molenstenen worden de nummers 8 t / m 20 ge-

bruikt. De kleur van dit materiaal is blauw-grijs, zeer hard, met zeer hoekige randjes.

3. **Electrocorund.** Dit is een kunstmatig produkt en is zeer hard. De hardheid benadert die van diamant. Eigenschap van dit materiaal is afbrokkelen in zeer kleine stukjes en steeds weer scherpe kanten naar voren komen.
4. **Magnesite.** Dit is een wit poeder en voor de fabricage van molenstenen is het hoogst belangrijk om de goede soort te gebruiken.
5. **Chloormagnesium.** Dit is een soort loog en moet in een bepaalde sterkte verwerkt worden.

ZWARTE HANDEN

Door het verwerken van al deze materialen werd een molensteen verkregen welke zeer hard was en moeilijk om te scherpen. Veel molenaars liep bij het

scherpen het bloed over de handen. Zij gaven er de voorkeur aan de kunststeen met onbeschermden handen te scherpen en stelden hier een eer in. Men kon konstateren dat bij zulke molenaars, hun handen geheel zwart zagen van de ingedrongen stukjes staal, afkomstig van de scherphamer.

Een ander nadeel was, dat in de loop van enkele maanden of jaren, wanneer de steen reeds diverse keren was gescherpt, door de minder goede scherpers, het verloop van de richting en kromming van de kerven werden veranderd, de produktie terug liep door minder voorbijligging, of er werd zoveel voorbijligging gegeven dat er niet meer fijn meel gemalen kon worden. Er zijn wel massieve kunststenen gesignaleerd, waarop het scherpsel geen enkele voorbijligging meer had!

De molenaar die met deze stenen heeft gewerkt en tengevolge van de slechte produktie maar op een hamermolen is overgestapt, heeft nimmer beseft dat de fout niet bij het gebruik van stenen, maar geheel bij hemzelf gezocht moest worden!

Er werd door de fabrikanten naarstig gezocht om hierin verbetering te brengen. Ook door de molenaars werd steeds meer gevraagd om een steen te maken welke makkelijker scherpte. Hier werden proeven genomen en werd omstreeks 1913 de **molensteen met de zachte uitslag** ontwikkeld. Over deze succesvolle variant straks meer!

Door wijzigingen aan te brengen in de samenstelling van de maallaag had de fabrikant van molenstenen alles in de hand. Men kon een steen maken met veel amaril, b.v. een koeksteen. Deze was zeer hard, maar de uitslag kon zacht worden gemaakt. Alzo bleef het scherpen eenvoudig en makkelijk. Met speciale roggestenen, waar de breeklaag of maallaag werd gemaakt van enkel amaril bleef de uitslag toch van normale hardheid (kwarts). De diverse verhoudingen van amaril, carborundum, kwarts met magnesite en loog is voor diverse stenen verschillend. Dit hangt af van de eisen welke aan de steen gesteld worden, evenzo wat moet er op gemalen worden.

NIET EENVOUDIG

Zoals uit bovenstaande wel valt op te maken is het maken van een goede molensteen geen eenvoudige zaak. De jarenlange praktijk speelt hier een uitermate grote rol.

(wordt vervolgd)

DOLEN OP EEN MOLEN

"De Ahrend" in Wouw

Die oude sterke windmolen aan de Akkerweg te Wouw, niet ver van de baan naar Bergen op Zoom, staat daar nog in goede conditie en werkt nog hard en nuttig. Dat kan natuurlijk alleen maar als er een molenaar is die zijn vak met liefde en ijver verricht en van alles en nog wat kent en met eigen handen wil en kan doen om dat wiekenkruis kracht te laten vangen.

Zo ergens, dan siert hier de molen het landschap en de gemeenschap Wouw, die ook een hele oude en stoere kerk in haar midden heeft, zou zeker op de barricaden gaan als dat molenbestaan in gevaar zou komen.

De molen staat daar al vanaf het jaar 1811 en kwam in 1914 in het bezit van de molenaar Adrianus Potters die "De Ahrend" overnam van de molenaarsfamilie Aarden. Janus Potters was altijd goed gezond geweest, toen hij in 1976 op 81-jarige leeftijd overleed en hij was trots op dat mensvriendelijke werktuig. Het was hem wel toevertrouwd om molenliefde en vakkennis aan zijn nakomelingen en anderen over te dragen.

Piet Potters en zijn broer gebruiken de molen als er maar goede wind wil waaien, want het wiekenkruis (waarvan één roede fokwieken heeft) draait lustig en nogal regelmatig haar 60 à 70 einden en doet één van de twee looperstenen dan 90 tot 110 omwentelingen maken... Het moet

al heel hard waaien en de andere roede nog alle borden hebben, als de remkleppen van de fokroede het wiekenkruis wat méér dan 70 einden doen gaan en de looperstenen te hard zouden doen draaien.

De molen draagt een vrij ruime kap, waar de "doler" een wat korte as zag liggen maar die heeft wel een erg forse assekop. Vandaar gaat het dan met 60 op 40 en van 74 op 31 naar de staakijzers.

Er ligt een koppel kunstgatenstenen die nog van Jaspers-

Piet Potters bij zijn molen

Zolang het niet slecht de broers Potters geluk

Wageningen kwamen en een koppel duitse blauwen, waar broodgraan mee gemalen wordt. Op de meelzolder staat ook nog een goed fabrikaat centrifugaal-builtje maar daar zouden, eer er weer bloem uit komt, heel wat knutsel- en poetsuurtjes aan besteed moeten worden.

Piet Potters vertelde, dat er met die gatenstenen - die net als het andere koppel met "pennetjes-werk" draaien - erg goed voergraan en andere grondstoffen te malen vallen. Die worden veel gebruikt en er is bijna geen nascherpen aan. Dat komt omdat de stenen rond de krop en bus wat zachter zijn gemaakt en van

zichzelf bijna genoeg entree houden voor het maalgoed. De plaatsing van de gaten zorgt toch met enige voorbijligging voor goede distributie en Potters maakt zich sterk, dat er ook wel broodgraan mee gemalen zou kunnen worden als dat wat griegzig mag zijn en met fijnere zemel.

Met een 20 pk electromotor van 970 omw.min. kan via riemvertraging en conische kamwielen een staande spil worden aangedreven, die met rondsel in het spoorwiel grijpt. Dan is het nodig en gemakkelijk om 7 kammen uit het grote rad in de kap te halen. Het luiwerk en de elevator, die alles naar de steenkaren

brengt, blijven dan ook aan het werk.

Met het kruien van de kap heeft Piet Potters weinig moeite, al is de handkrachtoverbrenging aan de staart wel de helft te krap. Het Engelse kruiwerk met rollen van 12 cm. doorsnee doet het naar wens sinds het, toen het van de molen van molenaar van Eerdt uit Dinther kwam, redelijk pas is gemaakt. Het had volgens Potters nog wat beter gekund.

In het jaar 1950 was de molen bijna in de fik gegaan. Bij het stilzetten was het vanghout gaan schroeien en dat had Janus Potters toen niet in de gaten gekregen. Van buiten zag een passant het en waarschuwde de molenaar zodat met brandweelhulp geblust kon worden. Er is toen een ijzeren band als vang gemonteerd en het werkt nu soepel als een echte molenaar die hanteert. Molenaar Potters vraagt zich af wat er al niet verkeerd gegaan kan zijn met de vang bij leerlingen die Vrijwillig

tje behoort voor kleindieren en tuinen. Zijn broer zou wel meer met "warme bakkers" willen gaan handelen en de tarwemaalderij van meer betekenis willen zien. Daar in de Zuidwesthoek is nog geen ambachtelijk korenmolenaar die zich druk maakt met broodgraan malen en het prikelt hem te horen, dat er zijn die het heel goed gaat.

Tussen Roosendaal en Bergen op Zoom zijn nog wel heel wat middelgrote veehouders, die graag met een vriendelijke, gediensstige zelfstandige molenaar van doen hebben. Dat is iets dat in vele regio's te horen valt. Doch iedereen hoort en ziet dat het in de landbouw en veeteelt een voortgaande schaalvergroting is en niet elke molenaar voelt zich thuis met halve en hele mammoetbedrijven.

Molen "De Ahrend" is twee jaar geleden met subsidie via Monumentenzorg nog eens grondig opgeknapt. Daardoor is er 25.000 gld binnengekomen

maar het heeft wel veel meer gekost. Met die subsidie-toekenning van thans 2.250 gld. per jaar voor onderhoud van de molen, loopt het volgens Potters niet altijd goed. Dat onderhoud valt in tijd genomen wel eens anders dan uitkomt met de jaarindeeling en verschuiving van rekeningen en kwitanties naar het volgende jaar wordt soms moeilijk of niet geaccepteerd.

Te Wouw heeft men tot 1978 gedurende 17 jaar geen restauratiesubsidie gevraagd en nodig gehad. Verwacht wordt dat ook dáár rekening mee gehouden zal worden als Gemeente en Prov. Staten dat moeten beoordelen.

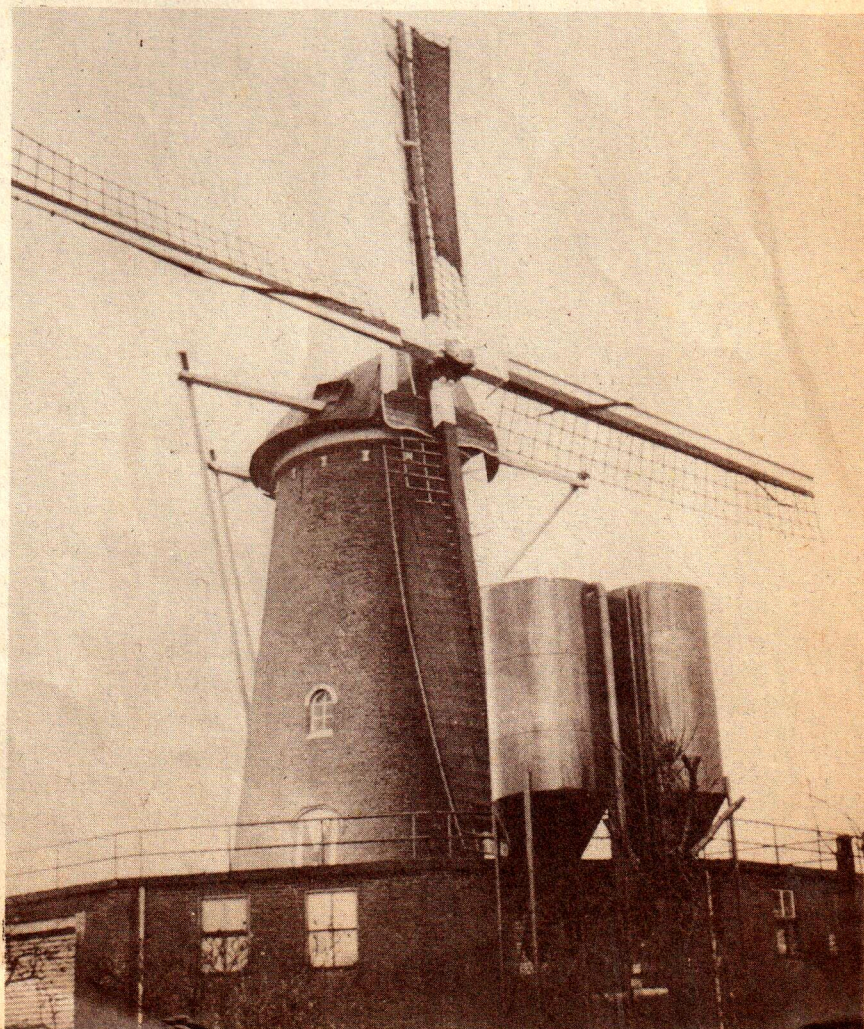
Windmolenaar zijn in de letterlijke betekenis is geen vetpot doch de familie Potters voelt zich gelukkig en tevreden als het niet slechter wordt. Het goede is hun dik gegund door alle molenliefhebbers en zeker door de oude vakvriend die er aan het DOLEN was.

r wordt zijn ig en tevreden

Molenaar wensen te worden....

Er staat aan de zuidkant van Roosendaal met een prima molenbiotoop nog een standaardmolen die door de gemeente aan Piet Potters is toevertrouwd om hem nu en dan te laten draaien. Hij vertelde dat wel zaak is om kruiwerk en wiekenkruis goed vastgezet achter te laten, want er zijn altijd vandalen die er plezier in scheppen om deugnet te spelen. Onlangs was de bliksem-aflaider doorgeknipt.

Piet Potters vertelde dat hij het met de molen al druk genoeg heeft, zeker in de winterperiode met de veevoederaffaire en met een deel van wat tot het winkel-

Even steen scherpen!

Als je molenaar wilt worden, moet je er wel wat voor doen. Dat is zo een vast gezegde van vakmolenaars.

Wat we pas hoorden is daar wel een voorbeeld van.....

Een jonge molenaar, die drukdoende is zijn eigen molen in bedrijf te brengen, was niets teveel om ook het scherpen onder de knie te krijgen. Hij nam contact op met collega Frans Gunnewick, die uiteraard graag bereid was de jonge molenaar te helpen.

Wat deed de enthousiaste "leerling"? Hij besloot telkens als een steen weer aan scherpen toe was, deze van zijn plaats te halen en mee te nemen naar Vragender.

Elke keer als er weer een steen aan de beurt was voor een nieuw scherpsel laadde de mulder het gevaarte op zijn aanhangwagentje en aanvaardde de reis van Zeeland naar diep in de Achterhoek. En elke molenaar weet wat een werk het is om een ligger op zijn plaats te leggen en de rest af te stellen....

Hebben we hier niet te maken met een molenaarsgeloof dat werkelijk bergen kan verzetten..?

VAN HAVER TOT GORT

Uitgave van de Stichting Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde, Postbus 3086, 3101 EB SCHIEDAM.

Giro 36 102 63 t.n.v. de Penningmeester Stichting Amb. Korenmolenaarsgilde, Landpoortstraat 9, Ravenstein.

Zonniger tijden voor Rijn & Zon

Na de zeer sombere geluiden over de voortgang van het in bedrijfkomen van de molen "Rijn en Zon" in Utrecht, kunnen we nu melden dat de molen - zij het op bescheiden schaal - toch weer aan het malen is.

Doordat molenaar Bert van Rijswijk de moed niet liet zakken en op eigen initiatief actie ondernam om zowel zijn eigen "baas" te aktiveren en enthousiast te maken als de groep Beko-Bakkers in Utrecht.....

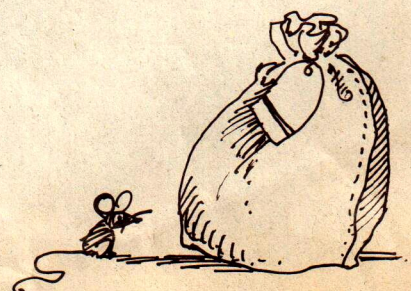
Van Rijswijk maalt nu ongeveer

twee ton in de week, waarvan een deel biologisch-dynamische tarwe. Hij hoopt zeer binnenkort ook voor de Beko-bakkers (dat is een groep warme bakkers) in Utrecht meer tarwe te gaan malen. Daarover is het overleg gaande. De verwachting is dat, met de Beko-bakkers als molenklanten, de omzet zeker verdrievoudigd zal worden. Dat zal betekenen dat de molen daarmee echt **in vol bedrijf** is.

De winkel onderin de molen is verhuurd aan een reform-bakkerij. Deze bakkerij verbakt meel van de molen en de produkten zijn in het bakkerij-filiaal onderin de molen te koop. Ook het reformmeel van de molen wordt via deze winkel verkocht. Het is een ideale combinatie: een molen samen met een bakkerswinkel!

Het gewone volkorenmeel kan de thuisbakker en thuisbakster bij Bert van Rijswijk zelf op de molen kopen. Daarvoor staan bepaalde tijden vast. Het volkorenmeel gaat tegen gewone prijzen weg; het onbespoten reformmeel is een stuk duurder.

Ook op de "Rijn en Zon" brengt het malen met zich mee, dat er enthousiaste vrijwillige molenaars op af komen. Eén zo'n vrijwilliger helpt al regelmatig op de molen en blijkt uit het goede molenaarshout (wat voor soort hout dat dan ook moge zijn) gesneden. Hij wil althans in de toekomst best molenaar worden. En wie weet komt de tijd, dat op de "Rijn en Zon" er plaats is voor een tweede molenaar. Aan de inzet en de geestdrift van Bert van Rijswijk zal het in ieder geval niet liggen!

† MOLENMAKER BECKERS

Het is, naar menselijke maatstaven, buitengewoon jammer dat op 11 april molenmaker G. Beckers uit Bredevoort ten gevolge van een ongeneeslijke ziekte is overleden.

Beckers beschikte over vakkennis in een mate, die helaas zeldzaam is geworden. Toch was hij een bescheiden man.

Dankzij veel gevoel en ervaring, opgedaan in een tijd dat de windmolens overal nog volop werkten, wist hij aan welke eisen een windmaalterij moet voldoen. Die molenaars, die hun windmolen nog of weer opnieuw wilden gebruiken, stond hij graag met raad en daad terzijde. Een van Becker's verdiensten is geweest dat hij veel Ten Have-remkleppen heeft gemaakt, waardoor het rendement van menige windmolen sterk is vergroot.

Moge zijn nabestaanden het geloof en de kracht worden gegeven om dit verlies te dragen.

'N TWEEDE WATERMOLEN OP DE GEUL

Het ligt in de bedoeling dat vlakbij de Volmolen in Epen, de bekende watermolen op de Geul, een tweede watermolen in bedrijf genomen wordt. Het beheer zal worden toevertrouwd aan de stichting die ook de Volmolen exploiteert. Dus ook op het watermolengebied zien we vooruitgang.

N.a.v. ongeluk in Hellendoorn:

Werk veilig op de molen

Op de (voormalige coöperatieve) molen DE HOOP in Hellendoorn is onlangs een vrijwilliger, Martin Bults, dodelijk verongelukt toen hij de as wilde smeren en gegrepen werd door het draaiende gangwerk. Dergelijke verschrikkelijke dingen gebeurden vroeger ook. Nu weer méér molens gaan draaien zit de kans erin dat die ongelukken terugkeren. Een draaiende molen is gevaarlijk, dat blijkt weer eens te meer.

Menigeen weet ook wel van situaties, dat het toevallig net goed ging. Vooral toeristen moeten altijd terdege worden gewaarschuwd. Het verdient in verband met de verzekering aanbeveling om de bezoekers door middel van een goed zichtbaar bord of zo erop te wijzen dat zij de molen voor eigen risico betreden.

Sommige molenaars smeren de as nooit tijdens het draaien, maar wanneer de molen stilstaat, bijv. vóór het malen en tussen de middag en rond zes 's avonds als er gestopt wordt om te eten. Wilt u de as wél onder het draaien smeren of moet u iets anders in de kap doen of bij het spoorwiel zijn, dan verdient het naar onze mening aanbeveling om in de kap de wielen links te passeren en nooit rechts.

Wie rechts passeert loopt namelijk meer kans om tussen de wielen te worden getrokken (hetgeen in Hellendoorn is gebeurd!), terwijl je - links gegrepen - misschien nog naar buiten wordt gegooid.....

Loopt de trap erg dicht langs het spoorwiel, scherm die trap

dan af. Draag geen fladderende kleding. U zult niet de eerste zijn die, omdat een sjaal of lang haar(!) tussen de kammen komt, het loodje legt.

Altijd bedacht zijn op gevaar. Altijd die nietsvermoedende toeristen op het gevaar wijzen. En ook zelf niets met haastige spoed doen. Het zijn beslist niet altijd onervarenen die fatale fouten maken!

CONSUMPTIE- LOONGEMAAL

Hoewel hun dat was beloofd zullen de molenaars tevergeefs in het Overzicht van de Adviesprijzen - gevoegd bij het vorige maandblad - hebben gezocht naar een advies omtrent het consumptieloongemaaltarief. Dat heeft op een vergissing berust, die wij bij deze willen goedmaken.

Geadviseerd wordt om voor het **consumptieloonmalen** een bedrag te rekenen tussen f 10,- en f 15,- per 100 kg, afhankelijk van het soort produkt en de gestelde eisen.

Gerekend is op, aan de molen afgeleverd en gereinigd graan; transportkosten meel voor rekening van opdrachtgever of apart in rekening te brengen.

TWEE FOUTJES...

Even twee fouten uit het vorige nummer rechtzetten.

Eerste drukfout: het is niet Erik Dadink maar Erik Dudink die voor zichzelf wil beginnen.

Vervolgens maalt Henk Epskamp niet in Ferwerd, dat in Friesland ligt, maar in Ferwerd (Gr.) een dorpje dat u zo'n 15 km ten N.W. van de stad Groningen moet zoeken.

Bestuur buigt zich over vakboeken, kasboek en banden met bakkers....

Het is bijna pasen als in Maarsbergen het Algemeen Bestuur van het Amb. Korenmolenaarsgilde bijeen is om een aantal zeer belangrijke onderwerpen te bespreken. Aan tafel zitten de bestuursleden Jochijms, Voet, De Visser, Omvlee en Wassens (Gunnewick is verhinderd) en de adviseurs De Koning, Hazenberg, Schraven, Batenburg en Gunneweg (afwezig Houdijk en Kloosterman). Voorts nog aanwezig, voorzien van de nodige paperassen en kaartsystemen, onze administratieve kracht, mevrouw G. Leëmburg.

Allereerst zijn er - na opening en voorlezen van de notulen - twee **ingezonden brieven**. De eerste is van de heer P. van Bussel uit Eindhoven, zoon van wijlen Chr. van Bussel, de man van de stroomlijnwieken. Van Bussel schrijft dat hij bezig is een boek te schrijven over het korenmolenaarsambacht en de korenmolens in het algemeen. Van Bussel doet de suggestie te bezien of hij bij de uitgave van zijn boek, óók financieel, kan samenwerken met ons gilde. Daarover komt een nader gesprek, besluit het bestuur.

De tweede brief heeft eveneens zeer grote raakvlakken met onze eigen op de helling staande vakdocumentatie. Hij komt van het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Het is een antwoord op een eerdere brief van ons bestuur waarin bezorgdheid wordt uitgesproken over het bericht dat de Vrijwillige Molenaars met een **eigen** technische uitgave over het ambacht zouden komen. Het bestuur van de Vrijwilligers bevestigt die plannen: er staat een dergelijke uitgave op stapel. Men is bereid tot een bespreking.

De vergadering staat langdurig stil bij deze materie.

Immers: het verschijnen van twee verschillende uitgaven over één onder-

werp is niet slechts verspilling van energie en geld. Het betekent bovendien dat het Gilde van Vrijwillige Molenaars zich, als organisatie met een enorm groot aantal enthousiaste molenhobby-isten, daadwerkelijk met het ambacht van de korenmolenaar zal gaan bezighouden! Dit in tegenstelling tot eerdere afspraken.

Hoe moet dat nu....? De heer De Koning, die als technisch adviseur van de Vereniging "De Hollandsche Molen" neutraal tegenover de partijen staat, biedt aan op hoog niveau als bemiddelaar op te treden en te proberen aan een oplossing te sleutelen.

Dan is het **financieel verslag 1979** aan de orde.

Een deskundige buitenstaander heeft de boeken gecontroleerd en aan de hand van het cijfermateriaal ook een overzicht van inkomsten en uitgaven en de balans per 31-12-'79 opgesteld.

Rekening houdend met een voordelig saldo van ± 1200 gulden (tegenover een begroot **tekort**) bedraagt het totaal van inkomsten en uitgaven afgerond 9700 gulden. Het totaal van de deelnemersbijdragen daarin is ruim 50 procent; ongeveer gelijk aan het bedrag dat begroot was.

Het bestuur keurt de jaarstukken goed. Een zorg minder voor de penningmeester en zijn assistente.

Daarop komt de subsidietoezegging van het ministerie van economische zaken onder het mes. (De details hebben in nummer 20 van Van Haver Tot Gort gestaan). Het bedrag is inmiddels aangepast aan de inflatie: over twee jaar gerekend mag rond anderhalve ton worden besteed aan ons bijzondere "projekt".

Een der aanwezigen wil het aantal nummers dat per jaar van dit blad verschijnt terugbrengen, zodat er meer geld vrij komt voor andere deel-projects. De vergadering wil dat toch niet doen.

Uitvoerig wordt er gefilosofeerd over hoe de stand van zaken zal zijn na voorjaar 1982, wanneer het gesubsidieerde projekt zal zijn afgerond. Alles wordt uiteindelijk ondernomen met het doel **dat er ten opzichte van eind**

1979 een toename zal ontstaan van het aantal in bedrijfzijnde korenmolens, op basis van een aanzienlijk vergrote omzet!

Een preciese benadering van de uitkomst valt niet te geven. Besloten wordt om voorlopig, op basis van de voorgestelde cijfers, flink aan de slag te gaan....

Op verzoek van adviseur-bakker Hazenberg (namens het Echte Bakkersgilde) buigen zich de bestuursleden over de resultaten van het gesprek tussen de twee Gilden van de Ambachtelijke Korenmolenaars en dat van de Echte Bakkers.

Iedereen voelt aan hoe ingewikkeld de materie is. Het komt er op neer, dat aan de ene kant de Echte Bakkers hun molenbroodsoorten (Bruin Van De Molen, Wit Van De Molen) zo exclusief mogelijk willen houden, terwijl aan de andere kant de molenaars staan die zoveel mogelijk bakkers willen betrekken bij hun werk en hun produkt teneinde zoveel mogelijk molens aan het draaien te krijgen.

Indirect hebben de Echte Bakkers ontzettend veel goed werk verzet voor de molens; direct is het hun belang dat er zo min mogelijk andere bakkers molenbroodsoorten op de markt brengen.

Waar nu precies allemaal de problemen liggen met de Echte Bakkers zal in een volgend nummer uit de doeken worden gedaan....

Het Amb. Korenmolenaarsgilde zal, op verzoek van de Echte Bakkers, op papier zetten welke verwachtingen het heeft over de aantallen korenmolens die redelijkerwijs in hernieuwd bedrijf zullen kunnen komen. En ondertussen zullen de gespreksdeelnemers eerst een keer bij elkaar komen om een paar zaken, die de "gesprekssfeer" moeten opklaren, te bespreken.

Als de vergadering zover is gevorderd, blijkt zoveel tijd te zijn verstreken dat een viertal andere agenda-punten moet worden opgeschort. Daaronder is ook het definitief vaststellen van de keuringsnormen van de periodieke kwaliteitscontrole. Het vervolg is op 8 mei.